

Sisäministeriö
Kirjaamo PL 26, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@intermin.fi
cc./ tapio.puurunen@intermin.fi

Lausuntopyyntönne SMDno-2016-156, päivätty 16.2.2016

Hallituksen esitys eduskunnalle sisäministeriön hallinnonalan kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi

Suomen ympäristökeskus on tutustunut Hallituksen esitykseen eduskunnalle sisäministeriön hallinnonalan kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi.

Esityksessä mainitaan useissa kohdissa avunpiiriin kuuluvina onnettomuustyyppinä ympäristökatastrofit sekä meren pilaantuminen. Suomen ympäristökeskus haluaa huomauttaa, että öljyvahinkojen torjuntalain (1673/2009) 26§ mukaan *Suomen ympäristökeskus päättää valtioiden välisen sopimuksen tai vieraan valtion pyynnön perusteella avun antamisesta ulkomaille alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan kuuluvassa asiassa. Suomen ympäristökeskus päättää myös avun pyytämisestä ulkomailta, jos se on alusöljy- tai aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeen.* Toivomme, että tämä alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen kansainvälistä torjunta-apua koskeva öljyvahinkojen torjuntalain kohta mainitaan lakiesityksessä ja sen perusteluissa ja todetaan, että tässä hallituksen esityksessä ei tarkoiteta sellaista kansainvälistä apua, jota annetaan ja vastaanotetaan alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta-avuksi. Lista, joka kattaa Suomen kaiken kansainvälisen yhteistoiminnan alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnassa maailmanlaajuisesti löytyy ympäristöministeriön [www-sivuilta](http://www.sivuilla.otsakkeella) otsakkeella Kansainväliset ympäristösopimukset os. http://www.ym.fi/fi-FI/Kansainvalinen_yhteistyö/Kansainvaliset_ymparisto_sopimukset.

Esitämme, että aina kun tekstissä viitataan kansainväliseen sopimukseen olisi viittauksessa mukana myös kyseisen valtiosopimuksen numero. Esimerkiksi nykytilankuvauksessa mainitaan seuraavasti

Lähtökohtana kansainvälisessä pelastustoiminnassa ovat EU:ssa sovitut menettelytavat ja valtioiden väliset asiaa koskevat kahden- ja monenkeskiset valtiosopimukset, joita Suomi on tehnyt Venäjän, Viron, Pohjoismaiden, Barentsin alueen valtioiden sekä Arktisen alueen valtioiden kesken. Sopimuksissa Suomen toimivaltainen viranomainen on sisäministeriö. Sopimuksissa on määräyksiä siitä, että osapuolen toimivaltainen viranomainen voi pyytää suoraan apua toisen osapuolen viranomaiselta ja päättää toiselle osapuolelle annettavasta avusta. Yleensä päätöksenteko on osoitettu osapuolelle ja toimivaltaiselle viranomaiselle on annettu tehtäväksi vastata sopimuksen soveltamisen hallinnoinnista ja yhteensovittamisesta.

Tässä kohdassa on näkemyksemme mukaan väärin tulkintojen välttämiseksi erityisen tärkeää mainita kyseisten sopimusten viitteet, sillä Suomi on tehnyt alusöljy- tai aluskemikaalivahingon torjunnassa sopimukset kaikkien kyseisessä kappaleessa listattujen tahojen kanssa pois lukien Barentsin alueen valtiot. Alusöljy- tai aluskemikaalivahingon torjunnan valtiosopimuksissa toimivaltainen viranomainen on Suomen ympäristökeskus.

Nykytilan kuvaus –kappaleessa otsakkeen Kansainvälisiin velvoitteisiin perustuva avun antaminen ja vastaanottaminen sisäministeriön hallinnonosalalla mainitaan seuraavasti:

Lisäksi Suomi on osallisena monenkeskisissä valtiosopimuksissa, joihin lukeutuu muiden toimialojen lisäksi myös pelastustoiminta. Suomi on osapuolena esimerkiksi Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyssä sopimuksessa yhteistyöstä öljyn tai

muiden haitallisten aineiden aiheuttaman meren pilaantumisen torjunnassa 1993 (Pohjoismainen torjuntayhteistyösopimus) (SopS 71 ja 72/1998), johon Islanti sitoutui vuonna 2001. Yhteistyö Suomen kuntien ja rajavaltioiden kesken perustuu osin näihin sopimuksiin.

Esitämme yllä olevan viittauksen poistamista, sillä Pohjoismainen torjuntayhteistyösopimus käsittelee ainoastaan merellä tapahtuvaa yhteistyötä öljyn tai muiden haitallisten aineiden aiheuttaman meren pilaantumisen torjunnassa, joten kyseisen valtiosopimuksen mukaisesta kansainvälisestä avusta päättää Suomen ympäristökeskus, eikä kyseisellä sopimuksella nähdäksemme luoda perusteita Suomen kuntien ja rajavaltioiden yhteistyölle pelastustoiminnassa.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan uuden esitetyn 15 e § Rajavartiolaitoksen muu osallistuminen kansainväliseen tehtävään kohdassa että

Rajavartiolaitos voisi päättää osallistumisesta muuhun kansainväliseen tehtävään, kuin rajaturvallisuusvirastoasetuksessa tarkoitettuun tehtävään. Osallistuminen voisi tarkoittaa esimerkiksi materiaali-, kalusto- tai asiantuntija-apua. Rajavartiolaitos voi osallistua esimerkiksi kansainväliseen pelastus-, palontorjunta- tai ympäristönsuojelutehtävään.

Tähän esitämme lisättäväksi maininnan, että 15 e§ ei kuitenkaan koske kansainvälistä alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta-apua.

Tekstissä viitataan useissa kohdin valtiosopimuksiin, joita ei kuitenkaan ole yksilöity. Selvyyden vuoksi esitykseen pitäisi sisältyä lista niistä valtiosopimuksista, joihin esitystä sovellettaisiin.

Vesikeskuksen johtajan
estyneenä ollessa
Palvelupäällikkö

Markku Maunula

Ylitarkastaja

Heli Haapasaari